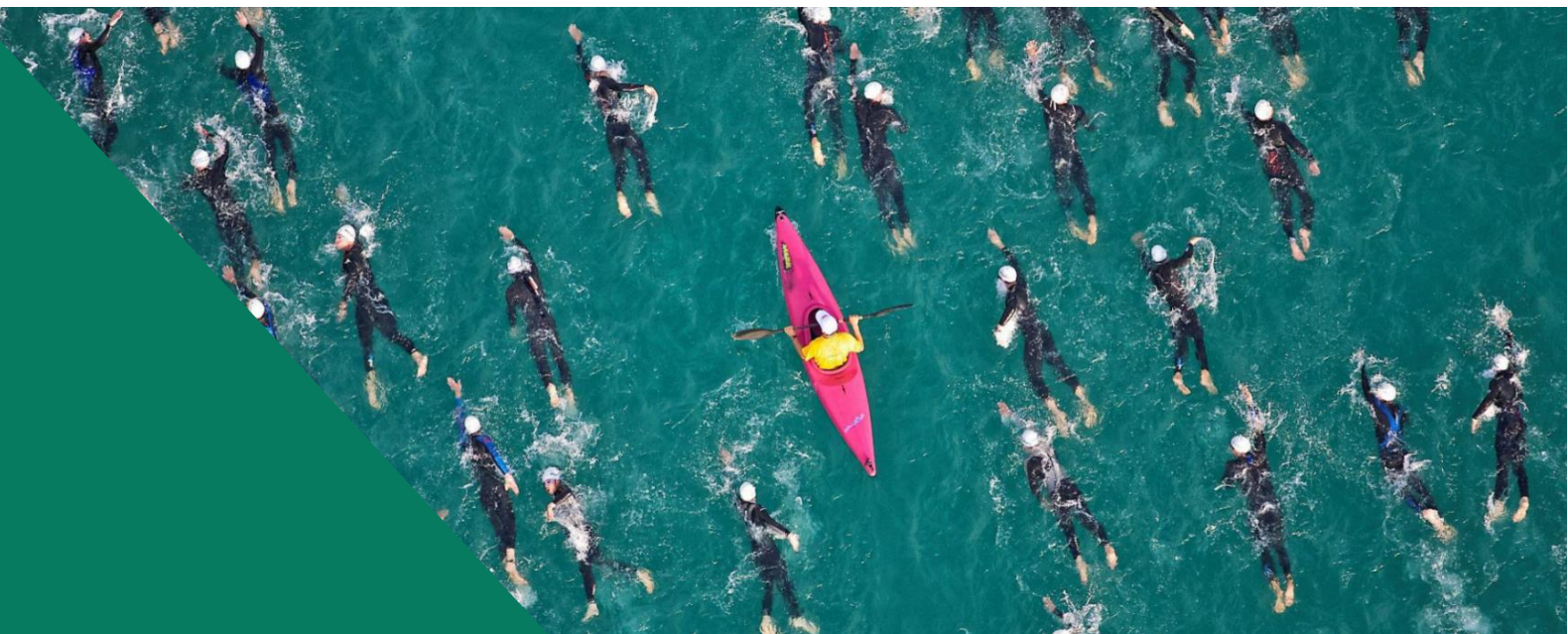

STRATEGIA

de creștere a conformării voluntare în domeniul
impozitului pe veniturile persoanelor fizice în
România

2023-2025

1. INTRODUCERE

O administrație fiscală modernă trebuie să câștige încrederea contribuabililor și să poată gestiona cu succes riscurile de neconformare.

Această strategie sectorială a ANAF privind conformarea în domeniul impozitului pe venit este parte integrantă a planului strategic instituțional, fiind aliniată viziunii generale a instituției. Strategia este bazată pe modelul de management al riscurilor de neconformare, în baza bunelor practici internaționale, fiind adaptată la condițiile specifice ale României. Documentul de față vizează acele venituri supuse impozitării care fac obiectul declarării sau pentru care contribuabilii au o altă obligație de a interacționa în vreun fel cu administrația fiscală. Cu alte cuvinte, prezenta strategie nu vizează veniturile din salarii, categorii pentru care ANAF a adoptat deja măsuri specifice.

Scopul principal al managementului riscurilor de neconformare în domeniul impozitului pe venit este reducerea decalajului fiscal în cel mai eficient mod, în principal prin acțiuni preventive, cum ar fi programele informative și procedurile simplificate, pentru a obține o rată mai mare de conformare a contribuabililor la înregistrarea fiscală și la depunerea declarațiilor fiscale, în mod corect și în timp util. Evident, pentru categoria de contribuabili care nu se conformează voluntar, administrația fiscală este datoare să aplice cu fermitate prevederile legii. Prin acțiuni de verificare sau inspecție vor fi utilizate măsuri ori abordări adecvate pentru fiecare categorie de contribuabili, urmând a fi alocate resursele interne necesare într-un mod eficient. Aceste acțiuni vizează toate etapele activității unui contribuabil, respectiv de la demararea activității sale și până la încetarea acesteia.

Abordarea pe bază de risc a problemelor de conformare fiscală a diverselor categorii de contribuabili persoane fizice presupune înțelegerea aspectelor care caracterizează segmentul analizat precum și a factorilor care influențează neconformarea, cunoașterea riscurilor fiscale specifice și, nu mai puțin important, identificarea și aplicarea celor mai eficiente și eficiente tratamente pentru creșterea gradului de conformare.

Ținând cont de aceste aspecte, ANAF a avut în vedere dezvoltarea unui document programatic care să abordeze distinct categoriile de venituri realizate de persoanele fizice, deoarece în România încă există un nivel scăzut al conformării la impozitul pe venit. Pentru creșterea conformării fiscale, trebuie să crească încrederea contribuabililor în instituțiile statului și să scadă costurile conformării. Pentru viitor, ANAF va monitoriza cu atenție nivelul de încredere al contribuabililor și care sunt elementele sau acțiunile administrației fiscale la care aceștia sunt sensibili. Pentru reducerea poverii administrative aferente conformării fiscale, ANAF a luat deja numeroase măsuri, extinzând serviciile electronice, simplificând formulare fiscale și facilitând unele procese administrative. Costul conformării în România este la un nivel redus, adeseori mai favorabil decât în alte țări din regiune. Totuși, din cauză că există o diferență de percepție a contribuabililor în ceea ce privește ușurința interacțiunii cu administrația fiscală, ANAF are nevoie să continue procesul de simplificare și digitalizare și să comunice mai bine despre aceste reforme.

ANAF invită toți contribuabilii să fie parteneri în procesul de a dezvolta instrumente noi, moderne și sigure care să îi ajute să se conformeze ușor, simplu și rapid, care să evite generarea unor costuri inutile pentru ambele părți.

ANAF va aplica în continuare regulile de impozitare în mod nediscriminatoriu și echitabil pentru toți contribuabilii, contribuind la un mediu pro-conformare, adaptat nevoilor, astfel încât fiecare să fie dispus să își plătească partea echitabilă, corect, complet și la timp.

2. DESCRIEREA SITUAȚIEI ACTUALE

Există mai mulți factori care influențează nivelul conformării fiscale în domeniul impozitului pe venit și nivelul decalajului fiscal aferent acestui tip de impozit. Unele riscuri de neconformare sunt influențate de sursele de venit, dar există și anumite cauze ale neconformării cu caracter global. Printre factorii determinanți ai conformării în acest domeniu, alături de politica fiscală și de situația economică, sunt relevanți și factori precum gradul de încredere al contribuabililor în autoritatea fiscală, costul conformării, existența sau nu a unui mediu de conformare corect și nivelul economiei subterane.

Pe baza studiilor de caz și a cercetărilor recente la nivel internațional, s-a constatat că România are încă un decalaj de recuperat în ceea ce privește nivelul conformării în domeniul impozitului pe venit.

ANAF urmărește să faciliteze conformarea contribuabililor și să asigure o bună gestiune a riscurilor de neconformare ale celor care nu doresc să își îndeplinească obligațiile prevăzute de legislația fiscală. În domeniul impozitului pe venit întâlnim frecvent riscuri de neînregistrare, riscuri de nedeclarare sau de sub-declarare și riscuri legate de neplata la timp a obligațiilor fiscale.

ANAF a întreprins în mod constant eforturi pentru a îmbunătăți gradul de conformare la nivelul contribuabililor înregistrați.

Micile afaceri, cum ar fi persoanele fizice care realizează activități independente, au un potențial de venit relativ redus și campaniile de conformare bazate pe verificări și inspecții în rândul lor ar fi relativ ineficiente, deoarece consumă multe resurse. Cu toate acestea, trebuie luate măsuri pentru **identificarea activităților economice desfășurate de contribuabilii neînregistrați** pentru a asigura un mediu de conformare corect și a crește încrederea în sistemul fiscal.

În România, la nivelul anilor 2019, 2020 și 2021 erau peste 900.000 de contribuabili cu venituri declarate din activități independente, cedarea folosinței bunurilor, transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, precum și din transferul aurului de investiții, drepturi de autor, activități agricole, etc., adică acei contribuabili care au o obligație declarativă.

Totodată, pentru plătitorii de impozit pe venit care s-au înregistrat fiscal, **conformarea la declarare** este principalul punct de referință în ceea ce privește întregul proces de administrare și nivelul conformării fiscale. Experiența arată că administrațiile fiscale care nu întreprind măsurile necesare pentru a asigura un nivel ridicat de conformare (prin depunerea la timp a declarațiilor privind impozitul pe venit precum și prin declararea integrală a veniturilor) riscă să își periclitizeze credibilitatea pe care o au în fața contribuabililor. De asemenea, acest lucru poate crea impresia că, în cazul în care conformarea la declararea impozitului pe venit nu poate fi impusă, autoritatea fiscală nu va impune nici conformarea la plată.

În anul 2020, față de anul anterior, a scăzut ușor atât numărul de contribuabili care au depus declarații unice cât și numărul de declarații unice. Sumele din impozitul pe venit declarate au scăzut foarte puțin, așa cum se poate observa în tabelul nr. 1. Situația poate fi explicată prin impactul pandemiei de COVID-19. Ulterior, sumele declarate ca impozit pe venit au crescut simțitor.

Tabelul nr. 1 - Situația declarațiilor unice depuse pentru anii 2019 - 2021 în România

Anul fiscal	Număr de contribuabili	Număr declarații unice (inițiale și rectificative)	Impozit - Sume declarate (RON)
2019	971 130	1 188 499	1 877 586 609
2020	912 917	1 094 003	1 857 790 463
2021	955 102	1 075 998	2 533 341 975

În ceea ce privește **conformarea la plată**, problemele constatate par a fi mai rare sau mai reduse decât în cazul conformării la înregistrare și la declarare. Totuși, este necesar ca ANAF să aibă o abordare orientată spre identificarea factorilor de risc și a contribuabililor care prezintă un risc de neplată precum și spre întreprinderea unor acțiuni rapide pentru colectarea sumelor neplătite la scadență.

Conformarea fiscală trebuie abordată printr-un nou management al riscurilor, eficient și orientat spre domeniile cu risc sporit de neconformare. Experiența practică a ANAF indică faptul că există segmente ale populației de contribuabili plătitori de impozit pe venit care au un grad relativ redus de conformare fiscală. Domeniile specifice identificate ca având riscuri mari de neconformare includ nedeclararea sau subdeclararea veniturilor obținute de către liber profesioniști, veniturile din chirii precum și veniturile din investiții. ANAF are nevoie să își întărească capacitatea și strategiile de impunere a unui nivel mai ridicat de conformare în aceste domenii.

Toate administrațiile fiscale se confruntă cu problema resurselor limitate pentru controlul fiscal. Ponderea funcționarilor responsabili de aspectele legate de verificări și control în raport cu totalul angajaților ANAF este conformă cu practicile standard internaționale. Cu toate acestea și în România se înregistrează un grad destul de redus de acoperire în materie de control al segmentelor de contribuabili – persoane fizice plătitori de impozit pe venit cu risc ridicat. Deși analizele identifică segmentul profesiilor liberale ca fiind segmentul cu cel mai ridicat nivel de neconformare și cu un potențial de venit destul de mare, acoperirea în materie de control a acestui segment este de doar 1%. Pentru un număr de ani, ANAF și-a concentrat resursele de control asupra problemelor legate de conformarea la TVA, având în vedere riscurile cunoscute care pot afecta veniturile publice. Însă, această situație riscă să transmită contribuabililor plătitori de impozit pe venit semnalul că nedeclararea sau subdeclararea unor venituri nu vor fi detectate. Așadar, conform aspectelor avute în vedere în Strategia ANAF pentru perioada 2021 - 2024 și care vor fi abordate în cele ce urmează, sunt importante atât sporirea vizibilității controalelor ANAF la nivelul segmentului contribuabililor plătitori de impozit pe venit cu risc ridicat, cât și desfășurarea altor verificări ale riscurilor în afara controalelor.

Pentru a dezvolta managementul riscurilor de conformare, pentru analiza strategică a riscurilor, ANAF are nevoie de mai multe date, respectiv de date complete și fiabile cu privire la situația fiscală a contribuabililor. Fără aceste date, ANAF va aborda doar într-o anumită măsură prioritățile corecte și nu întotdeauna va obține rezultate bune.

Din punct de vedere teoretic, un proces de gestionare cu succes a riscurilor de neconformare¹ în domeniul impozitului pe venit începe cu identificarea corectă a acestor riscuri precum și cu evaluarea și prioritizarea lor, conform modelului descris mai jos (figura nr. 1).

Datele care permit calcularea decalajului fiscal sunt importante pentru identificarea și analizarea riscului de neconformare și a ariilor prioritare de risc. În cazul impozitului pe venit este necesară colectarea de date suplimentare pentru a analiza integral amploarea și originile riscurilor de neconformare, permițând astfel elaborarea unor măsuri adecvate pentru reducerea riscurilor. În plus, o analiză mai avansată a datelor existente ar putea aduce noi beneficii viitoare. Această analiză poate include estimarea ariilor și nivelurilor operațiunilor derulate în economia subterană sau în lanțurile de aprovizionare pentru a determina decalajul la nivelul producției, distribuției și vânzărilor finale.

Figura nr. 1 - Modelul de gestionare a riscurilor de neconformare

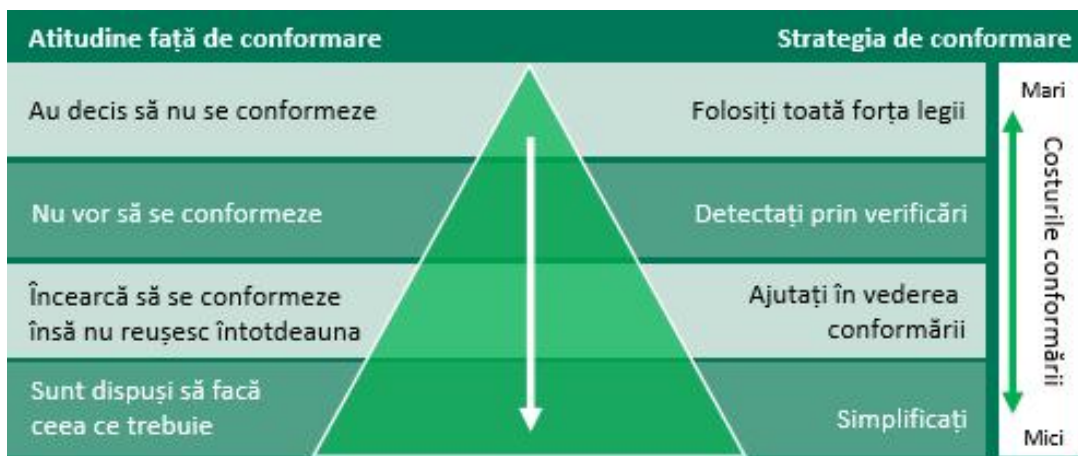

Modelul de conformare a contribuabililor, discutat și implementat la nivelul OCDE și al statelor membre UE², subliniază importanța asigurării unei baze extinse de conformare voluntară la impozitul pe venit prin servicii și asistență oferită contribuabililor. Aceasta rezultă din corelarea modului de tratare a riscurilor de neconformare fiscală în funcție de atitudinea față de conformare a contribuabililor (figura nr.2).

¹ OCDE, *Gestionarea riscurilor de neconformare: Gestionarea și optimizarea conformării fiscale* (2004) <https://www.oecd.org/tax/administration/33818656.pdf>

² Fiscalis Risk Analysis Project Group FPG/11 - *Risk management guide for tax administrations*, versiunea 1.02 (2006) https://ec.europa.eu/taxation_customs/system/files/2016-09/risk_management_guide_for_tax_administrations_en.pdf

Figura nr. 2 - Atitudinea față de conformare și strategiile de conformare

Modelul descris mai sus distinge patru tipuri de contribuabili:

- Cei ce *se împotrivesc*: în vârful piramidei se află cei cu o atitudine de detașare. Aceasta îi caracterizează pe cei care au decis să nu se conformeze;
- Cei care *rezistă*: această atitudine îi caracterizează pe cei care nu vor să se conformeze, dar care o vor face dacă pot fi convinși că motivele lor de îngrijorare vor fi rezolvate;
- Cei ce *încearcă*: o atitudine preponderent pozitivă este atitudinea celor care sunt în principiu dornici să se conformeze, dar care întâmpină dificultăți în a face acest lucru și nu reușesc întotdeauna. Aceștia pot întâmpina dificultăți în înțelegerea sau îndeplinirea propriilor obligații fiscale, dar au încredere în faptul că, în orice dispută, încrederea și cooperarea vor avea câștig de cauză;
- *Susținătorii*: Atitudinea aceasta este una de bunăvoință pentru a face ceea ce trebuie. Există un angajament conștient de a susține sistemul și de a îi accepta și trata eficient cerințele.

În mod practic, începând cu anul 2013, ANAF a încercat aplicarea unor strategii de conformare pe baza modelului de mai sus, întâmpinând de-a lungul anilor numeroase provocări precum lipsa de resurse, limitări ale capacității de a gestiona volume masive de date, dificultăți de a monitoriza foarte exact progresul unor acțiuni de conformare, probleme de coordonare cu alte autorități publice, un mediu de comunicare publică mai degrabă ostil și altele. Aceste provocări au condus la unele inconsecvențe în aplicarea modelului.

Ca multe alte administrații fiscale dezvoltate, ANAF și-a extins **procesul de analiză a decalajului fiscal** și asupra impozitului pe venit. Acesta este un pas important pentru monitorizarea strategică a conformării, însă fiabilitatea rezultatelor analizei decalajului nu este încă foarte ridicată. Decalajele mari și fluctuațiile majore ale decalajului în anumite sectoare, care nu pot fi justificate de modificările politicii fiscale, indică necesitatea îmbunătățirii abordării analizei decalajului fiscal.

Opiniile operatorilor economici din România indică faptul că aceștia consideră obligațiile fiscale ca pe o **povară administrativă** pentru operațiunile lor. Există însă o

diferență de percepție între nivelul discursului public (destul de negativ la adresa costurilor de conformare) și rezultatele măsurătorilor care, în general (nu neapărat pentru impozitul pe venit) indică o poziție relativ bună a României din perspectiva costurilor de conformare fiscală³. ANAF a luat unele măsuri pentru a reduce povara administrativă aferentă conformării fiscale, extinzând serviciile electronice, simplificând formularele fiscale și facilitând unele procese de lucru. Este necesar ca ANAF să continue să monitorizeze îndeaproape costul conformării.

Cercetările empirice recente au confirmat că **educația fiscală** poate fi un factor determinant important în procesul de conformare fiscală. Într-un studiu care include și România, autorii au indicat că educația fiscală este unul dintre factorii cheie care modelează conformarea fiscală⁴. Indicele educației fiscale în România este relativ scăzut, cu o medie de 0,57 din 1. Dezvoltarea educației fiscale este o investiție pe termen lung în realizarea conformării voluntare și necesită strategii corespunzătoare și resurse suficiente. Înțelegând importanța educației fiscale, ANAF organizează și va continua să organizeze întâlniri cu viitorii contribuabili și contribuabilii pe teme de fiscalitate, întâlniri ce au un rol important în vederea educării acestora pentru îndeplinirea corectă a obligațiilor fiscale.

Impozitul pe venit generează provocări deosebite de gestionare a problemelor de conformare. Inspectorii ANAF interacționează cu un număr mare de contribuabili, cu diferite niveluri de educație fiscală și cu situații economice și sociale diferite, în care aceștia sunt sau nu dispuși să se conformeze în mod voluntar. În plus, există încă oportunități de evitare a obligațiilor fiscale și de evaziune fiscală de care anumite categorii de contribuabili vor să profite.

Datele provenite din sondaje arată că **nivelul de încredere** în ANAF este relativ scăzut, apropiindu-se de 50%. Prin comparație, nivelul de încredere în ANAF era ușor superior altor instituții sau servicii din România⁵. Cercetările au arătat că gradul de conformare voluntară este direct legat de nivelul de încredere în administrația fiscală; un grad ridicat de conformare este observat în cazurile în care încrederea în autoritățile fiscale este sporită⁶. Reputația ANAF în rândul contribuabililor trebuie să crească pentru a gestiona cu succes conformarea fiscală.

Cauzele și efectele problemelor de conformare în domeniul impozitului pe venit, sugerează necesitatea de a folosi abordări diferite care trebuie incluse în strategia specifică de conformare în domeniul impozitului pe venit.

³ A se vedea Comisia Europeană – Raportul ”Costurile conformării fiscale pentru IMM-uri”, ediția 2018 <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/0ed32649-fe8e-11e8-a96d-01aa75ed71a1/language-en> și Banca Mondială și PwC - Raportul anual paying taxes (2020) <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/publications/paying-taxes-2020.html>.

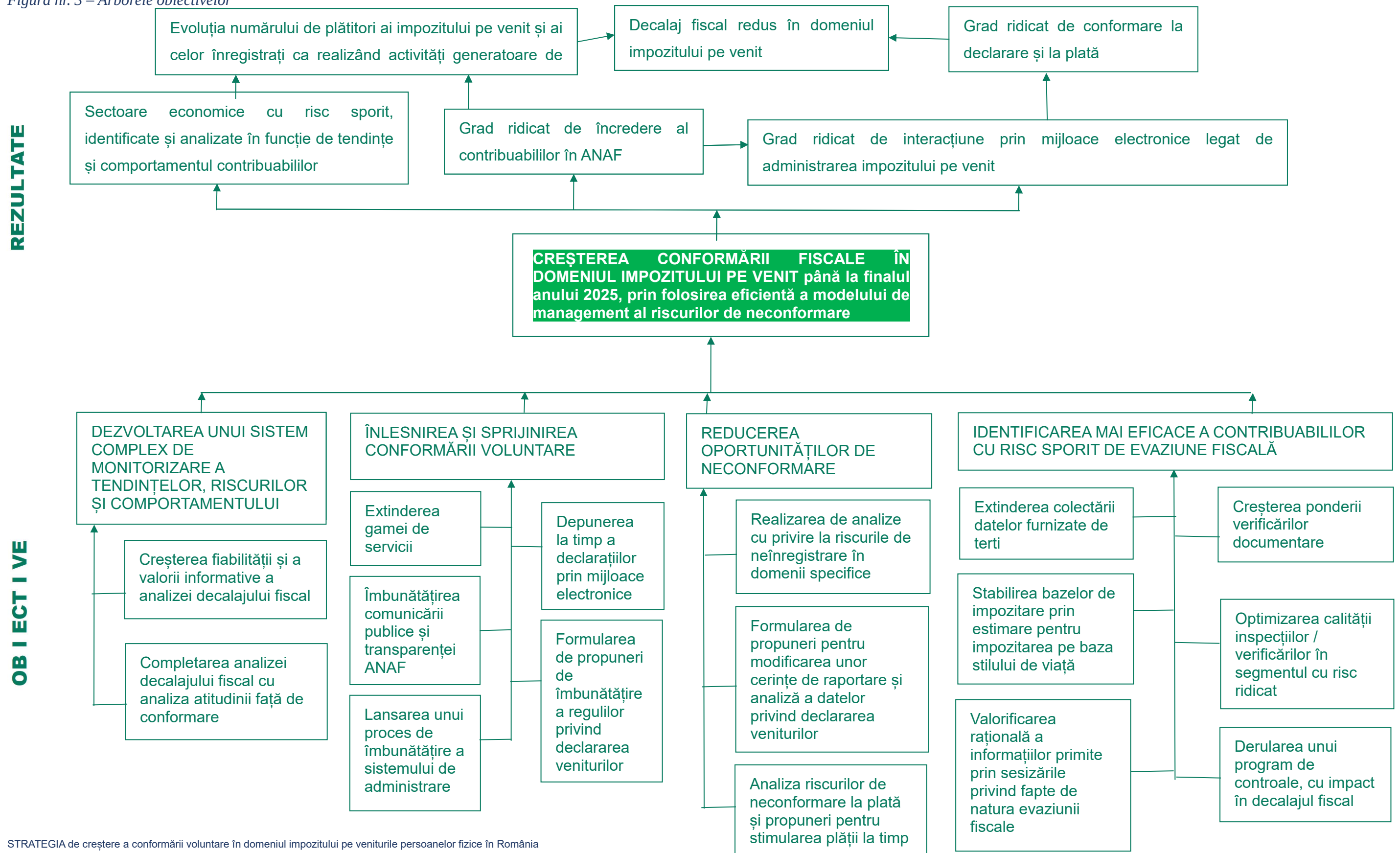
⁴ Nichita et.al., *We learn not for school, but for life: Empirical evidence of the impact of tax literacy on tax compliance*, Eastern European Economics 57 (2):33 (2019).

⁵ Datele ANAF obținute pe baza unui sondaj din 2015 indicau un nivel de încredere în ANAF de 46% în rândul firmelor și de 55% în rândul persoanelor fizice autorizate. Comparat cu alte instituții și servicii publice ori private, încrederea în ANAF depășea încrederea în Guvern și în media, dar era inferioară încrederii în Justiție.

⁶ A se vedea de ex. Kogler/ Muehlbacher/ Kirchler, *Trust, power, and tax compliance: Testing the ‘slippery slope framework’ among self-employed taxpayers*, WU International Taxation Research Paper Series No. 2013 – 05; și Batrancea et.al., *Trust and power as determinants of tax compliance across 44 nations*, Journal of Economic Psychology, Vol. 74, 102191, (2019).

3. ARBORELE OBIECTIVELOR

Figura nr. 3 – Arborele obiectivelor

4. Viziune

Viziunea acestei strategii se aliniază cu viziunea generală din Strategia pe termen mediu a ANAF 2021-2024, respectiv:

ANAF devine o administrație fiscală inovatoare și eficientă, capabilă să răspundă provocărilor mediului extern, care să ofere servicii noi și adaptate diferitelor categorii de contribuabili și care să faciliteze conformarea fiscală voluntară.

5. Valori

Există o relație dinamică între încredere, simplificare și fermitate, ca factori determinanți ai moralului fiscal. Încrederea este determinată de gradul în care sistemul fiscal, inclusiv adoptarea unor simplificări și modul efectiv de aplicare a legii, este caracterizat ca fiind echitabil, corect, responsabil și bazat pe reciprocitate. Ca atare, consolidarea conformării fiscale nu înseamnă doar o aplicare unitară a legislației fiscale și sporirea eficienței măsurilor de aplicare constrângătoare, ci și urmărirea conformării aproape voluntare prin consolidarea încrederii și simplificarea proceselor de administrare.

O provocare majoră pentru ANAF constă în identificarea combinației potrivite a acestor trei măsuri - generarea de încredere, simplificare, aplicarea fermă a legii fiscale - pentru a-și atinge obiectivele strategice.

6. OBIECTIVE, ACTIVITĂȚI ȘI INDICATORI

Obiectivele generale ale acestei strategii sectoriale vizează:

1. Dezvoltarea unui sistem complex de monitorizare a tendințelor, riscurilor și comportamentului în ceea ce privește conformarea în domeniul impozitului pe venit;
2. Înlesnirea și sprijinirea conformării voluntare;
3. Reducerea oportunităților de neconformare;
4. Identificarea mai eficace a contribuabililor cu risc sporit de evaziune fiscală.

Aceste obiective generale reflectă în bună măsură abordarea graduală prevăzută de modelul de gestionare a riscurilor fiscale și, în plus, urmărește sporirea capacității ANAF de a identifica și cuantifica riscurile de neconformare. Atingerea obiectivelor generale se va sprijini pe un set de obiective secundare și pe activitățile care sunt descrise în tabelul nr. 2.

Monitorizarea îndeplinirii obiectivelor specifice se va realiza printr-un set de indicatori de performanță dintre care principalii sunt reprezentați de: decalajul fiscal, nivelul de încredere în administrația fiscală în rândul persoanelor fizice, gradul de satisfacție privind serviciile pentru contribuabili persoane fizice precum și de nivelul conformării la declarare a persoanelor fizice.

Atingerea obiectivelor strategice se va evalua la 12-24 de luni după finalizarea termenului de implementare a acestora.

Țintele pe care și le propune ANAF prin prezenta strategie sunt:

- Diminuarea decalajului fiscal la impozitul pe venit cu cel puțin 3 p.p. față de anul 2019;
- Creșterea nivelului de încredere în administrația fiscală în rândul contribuabililor persoane fizice până la nivelul de 55%;
- Creșterea veniturilor declarate de persoanele fizice (corespunzător surselor de venit care fac obiectul declarației unice) cu cel puțin 10% față de veniturile declarate pentru anul fiscal 2021;
- Creșterea gradului de conformare la declarare cu 3 p.p. față de anul 2021.

Țintele se vor putea atinge doar prin contribuția comună a acțiunilor subsumate prezentei strategii precum și a acțiunilor care vizează alte zone de conformare, mai ales a celor care țin de impozitarea muncii.

Tabelul nr. 2 - Obiective și activități ale Strategiei sectoriale de creștere a conformării în domeniul impozitului pe veniturile persoanelor fizice

Nr. crt.	OBIECTIVE GENERALE: Obiective secundare:	Activități
1.	DEZVOLTAREA UNUI SISTEM COMPLEX DE MONITORIZARE A TENDINȚELOR, RISCURILOR ȘI COMPORTAMENTULUI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE CONFORMAREA ÎN DOMENIUL IMPOZITULUI PE VENIT	
1.1.	Creșterea fiabilității și a valorii informative a analizei decalajului fiscal la nivelul impozitului pe venit	<p>1.1.a. Revizuirea metodologiei de analiză a decalajului la nivelul impozitului pe venit pentru a se asigura că este similară cu modelele folosite la nivel internațional;</p> <p>1.1.b. Verificarea calității datelor utilizate și includerea de noi date în analiza decalajului fiscal;</p> <p>1.1.c. Separarea cifrelor obținute în urma analizei decalajului în funcție de obligația de conformare;</p> <p>1.1.d. Inițierea unei analize pentru a identifica sectoarele economice cu risc sporit de neconformare și efectuarea unei analize speciale a decalajului în aceste sectoare, inclusiv în urma analizei datelor rezultate din controale, după caz;</p> <p>1.1.e. Separarea cifrelor obținute din analiza decalajului în funcție de comportamentul contribuabililor.</p>
1.2.	Completarea analizei decalajului fiscal cu analiza atitudinii față de conformare	<p>1.2.a. Realizarea anuală de studii bazate pe sondaje cu privire la conduita fiscală și la percepția contribuabililor față de conformare;</p> <p>1.2.b. Corelarea studiilor comportamentale cu datele rezultate din analiza decalajului pentru a obține o perspectivă holistică a zonelor cu risc de conformare la impozitul pe venit;</p> <p>1.2.c. Publicarea rezultatelor sondajelor privind feedback-ul și atitudinea contribuabililor pentru mai multă transparență;</p> <p>1.2.d. Realizarea unui studiu bazat pe o cercetare experimentală pentru identificarea profilului de risc și comportamental al contribuabililor (pe cât posibil, în parteneriat cu mediul academic).</p>
2.	ÎNLESNIREA ȘI SPRIJINIREA CONFORMĂRII VOLUNTARE ÎN DOMENIUL IMPOZITULUI PE VENIT	
2.1.	Extinderea gamei de servicii pentru înlesnirea conformării voluntare în domeniul impozitului pe venit	<p>2.1.a. Monitorizarea anuală a costului conformării fiscale (și, pe cât posibil, identificarea proceselor și cerințelor din cadrul sistemului de conformare în domeniul impozitului pe venit care sunt considerate deosebit de împovărătoare pentru contribuabili);</p> <p>2.1.b. Derularea de sondaje anuale pentru a colecta informații privind serviciile și canalele de oferire a acestora precum și prioritățile actuale din perspectiva contribuabililor plătitori de impozit pe venit. De asemenea, utilizarea sondajelor pentru a analiza în ce măsură contribuabilii plătitori de impozit pe venit sunt la curent cu existența serviciilor ANAF destinate contribuabililor și dacă sunt necesare măsuri suplimentare de mediatizare pentru a informa contribuabilii plătitori de impozit pe venit cu privire la serviciile deja furnizate de ANAF;</p> <p>2.1.c. Extinderea serviciilor generale pentru contribuabili cu o listă de opțiuni de servicii pentru nevoi specifice ale contribuabililor plătitori de impozit pe venit. În acest sens, se are în vedere dezvoltarea unui program de servicii pentru categoriile de contribuabili care au obligații declarative privind impozitul pe venit (abordarea „inițială”⁷). Interacțiunea inițială cu administrația fiscală trebuie să fie una de îndrumare, la scurt timp după ce contribuabilul și-a început activitatea generatoare de venit;</p>

⁷ <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/service/right-from-the-start-influencing-the-compliance-environment-for-smes.pdf>

Nr. crt.	OBIECTIVE GENERALE: Obiective secundare:	Activități
		2.1.d. Conceperea unor module de formare privind importanța conformării fiscale pentru societate prin includerea acestora în programele de învățământ școlar și universitar.
2.2.	Îmbunătățirea comunicării publice și a transparenței ANAF în relația cu contribuabilii	2.2.a. Introducerea unui sistem de management al riscului reputațional bazat pe modelul OCDE de maturitate reputațională ⁸ ;
		2.2.b. Luarea unor măsuri pentru sporirea nivelului de responsabilizare publică a ANAF prin implementarea cât mai completă a măsurilor incluse pe lista de verificare a Indicelui FMI de responsabilizare la nivel public ⁹ .
2.3	Sporirea nivelului de depunere la timp a declarațiilor privind impozitul pe venit și de depunere prin mijloace electronice	2.3.a. Introducerea unui sistem de notificare automată prin SPV pentru a alerta persoanele care desfășoară activități din sfera impozitului pe venit cu privire la următorul termen de depunere a declarației privind impozitul pe venit;
		2.3.b. Folosirea rezultatelor analizei comportamentale pentru a spori nivelul de depunere la timp a declarațiilor privind impozitul pe venit;
		2.3.c. Organizarea unor sesiuni de instruire on-line (webinar) pentru îndrumarea contribuabililor în legătură cu modul de completare și depunere al declarațiilor;
2.4.	Formularea de propuneri de îmbunătățire a regulilor privind declararea veniturilor	2.4.a. Realizarea unei analize și a unei propuneri, pentru a încuraja contribuabilii să depună declarațiile la timp sau cât mai repede cu putință după expirarea termenului-limită de depunere a acestora;
		2.4.b. Realizarea unei analize și a unei propuneri, pentru a prelungi termenul de depunere dacă declarația fiscală este depusă prin mijloace electronice (sau de a devansa termenul pentru declarațiile depuse prin alte mijloace).
2.5.	Lansarea unui proces de îmbunătățire a sistemului de administrare a impozitului pe venit în cazul persoanelor fizice	2.5.a. Inventarierea dificultăților actuale ale sistemului de administrare a impozitului pe venit pentru persoanele fizice, atât din perspectiva proceselor de lucru cât și din perspectiva suportului informatic (automatizare, dematerializare, eliminarea erorilor, generarea de rapoarte / statistici) și stabilirea priorităților pentru îmbunătățirile viitoare.
3.	REDUCEREA OPORTUNITĂȚILOR DE NECONFORMARE	
3.1.	Realizarea de analize cu privire la riscurile de neînregistrare în domenii specifice	3.1.a. Utilizarea datelor colectate de la terți privind comerțul electronic și alte venituri obținute prin intermediul platformelor on-line pentru a verifica situația înregistrării fiscale;
		3.1.b. Realizarea de analize cu privire la contribuabilii care au încetat brusc declararea veniturilor;
3.2.	Formularea de propuneri pentru modificarea unor cerințe de raportare și analiză a datelor privind declararea veniturilor	3.2.a. Crearea capacității de colectare și analiză a datelor primite de la operatorii platformelor, de exemplu, cu privire la istoricul tranzacțiilor unui vânzător;
		3.2.b. Realizarea unei analize și a unei propuneri, după caz, privind posibilitatea de a introduce o obligație de raportare pentru agenții imobiliari cu privire la contractele de închiriere sau ca platformele de închiriere să furnizeze date cu privire la contractele de închiriere încheiate prin intermediul agenților imobiliari;

⁸ <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/coi/enhancing-reputational-risk-management.pdf>

⁹ William Crandall, Elizabeth Gavin, Andrew Masters - ISORA 2016 Understanding Revenue Administration - <https://www.imf.org/en/Publications/Departmental-Papers-Policy-Papers/Issues/2019/03/07/ISORA-2016-Understanding-Revenue-Administration-46337> pagina 91

Nr. crt.	OBIECTIVE GENERALE: Obiective secundare:	Activități
		3.2.c. Realizarea unei analize și a unei propuneri, după caz, privind posibilitatea reformării obligației de reținere la sursă pentru plățile efectuate către furnizorii neînregistrați.
3.3.	Analiza riscurilor de neconformare la plată și formularea de propuneri pentru stimularea plății la timp a obligațiilor fiscale	<p>3.3.a. Identificarea contribuabililor care dau dovadă în mod repetat de comportament de întârziere la plată și notificarea acestora, pentru a le reaminti de data scadență;</p> <p>3.3.b. Analiza regimului de penalizare pentru întârzierea plății cu scopul de a propune măsuri de stimulare a conformării voluntare la plată;</p> <p>3.3.c. Monitorizarea indicatorilor necesari interpretării gradului de conformare voluntară (declarare și plată) în domeniul impozitului pe venit</p>
4.	IDENTIFICAREA MAI EFICACE A CONTRIBUABILILOR CU RISC SPORIT DE EVAZIUNE FISCALĂ	
4.1.	Extinderea colectării și analizării datelor furnizate de terți pentru a identifica venitul nedeclarat	<p>4.1.a. Îmbunătățirea capacității de valorificare în cadrul analizelor de risc specifice a datelor din conturile financiare deținute în străinătate și a datelor din conturile bancare din țară, astfel încât să acopere segmentul persoanelor cu venituri mari dar și alte segmente de contribuabili, începând cu persoanele care desfășoară activități independente;</p> <p>4.1.b. Formularea de propuneri pentru introducerea unor cerințe de raportare periodică pentru companiile emitente ale cardurilor de credit și de debit (de exemplu li se poate cere acestora să raporteze anual identitatea și datele de contact ale titularului cardului și volumul de tranzacții);</p> <p>4.1.c. Formularea de propuneri pentru introducerea schimbului automat de informații între registrele imobiliare și auto cu ANAF;</p> <p>4.1.d. Formularea de propuneri pentru introducerea schimbului automat de informații cu registrul de acțiuni;</p> <p>4.1.e. Formularea de propuneri pentru introducerea cerințelor de raportare pentru intermediarii tranzacțiilor cu criptomonedă;</p> <p>4.1.f. Valorificarea datelor privind soldurile conturilor bancare interne, soldurile conturilor din străinătate, volumul de tranzacții efectuate cu cardul de credit, achizițiile de acțiuni, imobiliare, autoturisme și tranzacțiile cu monedă electronică pentru a crea o imagine completă a volumului de tranzacții într-un anumit an și a identificării riscurilor de neconformare.</p>
4.2.	Extinderea stabilirii bazelor de impozitare prin estimare pentru a permite impozitarea pe baza indicatorilor stilului de viață	<p>4.2.a. Dezvoltarea cadrului legal și procedural privind stabilirea venitului impozabil pe baza metodelor indirecte de stabilire a veniturilor, inclusiv pe baza indicatorilor stilului de viață;</p> <p>4.2.b. Asigurarea formării personalului cu privire la metodele de estimare a bazei de impozitare;</p> <p>4.2.c. Extinderea capacității de analiză la întreaga familie a contribuabilului, inclusiv datele financiare și patrimoniale ale soțului / soției și ale copiilor;</p> <p>4.2.d. Realizarea cerințelor pentru modernizarea sistemului IT și actualizarea proceselor operaționale pentru a permite corelarea periodică și automată a venitului declarat cu datele privind veniturile estimate a fi realizate pe baza utilizărilor de fonduri și cu patrimoniul;</p>
4.3.	Valorificarea rațională a informațiilor primite prin sesizările privind fapte de natura evaziunii fiscale	4.3.a. Extinderea numărului de canale de sesizare a evaziunii fiscale pentru a include posibilitatea de raportare prin telefon. Oferirea de informații anuale către contribuabili privind rezultatele sistemului de raportare (numărul de sesizări primite, numărul de contribuabili inspectați în urma sesizărilor, impozitul suplimentar stabilit). Garantarea anonimității persoanei care a făcut sesizarea.

Nr. crt.	OBIECTIVE GENERALE: Obiective secundare:	Activități
4.4.	Creșterea ponderii verificărilor documentare realizate în afara inspecției fiscale / verificării situației fiscale personale privind contribuabilii plătitori de impozit pe venit	4.4.a. Revizuirea abordării verificării situației fiscale personale și inspecției pentru contribuabilii plătitori de impozit pe venit în sensul concentrării efortului pe contribuabilii cu risc ridicat și potențial de venit mare și a creșterii simultane a numărului de verificări (documentare) ale conformării, în afara inspecției fiscale / verificării situației fiscale personale.
4.5.	Optimizarea calității inspecțiilor / verificărilor în segmentul contribuabililor cu risc fiscal ridicat	4.5.a. Stabilirea segmentelor de risc prioritare în domeniul profesiilor liberale și în alte domenii cu risc ridicat și conceperea unor cursuri de formare și ghiduri de control speciale pentru aceste segmente; 4.5.b. Selectarea unor inspectori care să fie instruiți și folosiți ulterior în principal pentru verificarea contribuabililor din acel segment specific.
4.6.	Derularea de acțiuni de control fiscal la contribuabilii plătitori de impozit pe venit, cu impact în decalajul fiscal	4.6.a. Derularea de acțiuni de control fiscal la contribuabilii plătitori de impozit pe venit care desfășoară activitate în domenii cu impact în decalajul fiscal, cu scopul de a aprofunda analiza acestui decalaj fiscal și de a optimiza analiza de risc și selectarea contribuabililor pentru control fiscal.

